

Huvudman

Stödföreningen för Solvikskolan
Organisationsnummer 815600-5145
huvudman@solvikskolan.se

Ärendet

Tillsyn av Solvikskolan i Södertälje kommun

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Stödföreningen för Solvikskolan att senast **den 7 november 2022** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande området undervisning utifrån läroplanen och området kränkande behandling. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om huvudmannen inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Stödföreningen för Solvikskolan ska vidta följande åtgärder

Undervisning utifrån läroplanen

1. Se till att eleverna i låg- och mellanstadiet ges möjlighet att utveckla sin förmåga att använda digital teknik genom att undervisningen behandlar kunskap om och användning av digitala verktyg utifrån läroplanen och de aktuella ämnenas kursplaner (förordning om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet [SKOLFS 2010:37] med bilaga [Lgr11], 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2.2 Kunskaper, 5.1 Bild, 5.4 Idrott och hälsa, 5.5 Matematik, 5.8 Musik, 5.9 Biologi, 5.10 Fysik, 5.11 Kemi, 5.12

Geografi, 5.13 Historia, 5.14 Religionskunskap, 5.15 Samhällskunskap, 5.17 Slöjd, 5.18 Svenska, 5.19 Svenska som andraspråk och 5.21 Teknik).

Kränkande behandling

2. Se till informera samtliga lärare och övrig skolpersonal om skollagens krav om att personal som får kännedom om att en elev upplever sig utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten anmäler detta till rektorn (2 kap. 34 §, 6 kap. 5 och 10 §§ skollagen).

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser garanterad undervisningstid, tidiga stödinsatser, vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och trygghet.

Om ärendet

Skolinspektionen har inom ramen för en tematisk tillsyn av utbildningen på waldorfskolor inlett en tillsyn av Solvikskolan i Södertälje kommun. Tillsynen omfattar skolformerna förskoleklass och grundskola.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Solvikskolan följer gällande bestämmelser om undervisning utifrån läroplanen, garanterad undervisningstid, tidiga stödinsatser, vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, trygghet och kränkande behandling.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och tillförordnade rektorn (rektorn) samt genom rast- och lektionsobservationer den 9, 15 och 16 februari samt 10 mars 2022. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat skolans plan mot kränkande behandling, uppgifter om inrapporterade anmälningar om kränkande behandling, skolans dokumenterade kvalitetsarbete, skolans timplan och sammanställning av kartläggningar i förskoleklass och årskurs 1 samt resultat på nationella prov för årskurs 3. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen). Huvudmannen ska vidare se till att personalen som har hand om utbildningen i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för ges möjligheter till kompetensutveckling och att all personal har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet

(2 kap. 34 § skollagen). Dessa bestämmelser ligger till grund för samtliga bedömningar och åtgärder.

Föreläggande

Undervisning utifrån läroplanen

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I intervjuer med lärare som undervisar i lågstadiet och med elever i årskurs 3 och 6 framkommer att eleverna inte använder digitala verktyg i sitt lärande. I intervjuer med lärare i årskurs 4-9 framkommer visserligen exempel på att digitala verktyg använts i mellanstadiet vid exempelvis filmvisning, samt att elever deltagit i en digital enkät. Vid Skolinspektionens observationer iaktogs inte några digitala verktyg varken på låg- eller mellanstadiet. I intervju med rektorn framgår att skolans ledning identifierat digitalisering som en brist och insett att digitalisering bör komma in mycket tidigare i utbildningen.

Rättslig reglering

Utbildningen inom skolväsendet syftar till att elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden (1 kap. 4 § skollagen). Utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform oavsett var i landet den anordnas (1 kap. 9 § skollagen). För varje skolform ska gälla en läroplan som utgår från bestämmelserna i skollagen (1 kap. 11 § skollagen). I skollagen anges vilka ämnen undervisningen i grundskolan ska omfatta (10 kap. 4 § skollagen). För varje ämne finns en kursplan (10 kap. 8 § skollagen). Kursplanerna innehåller respektive ämnes syfte, centrala innehåll och kunskapskrav (Lgr 11, 5 Kursplaner).

Av läroplanen framgår att skolan ska bidra till att eleverna utvecklar förståelse för hur digitaliseringen påverkar individen och samhällets utveckling. Alla elever ska ges möjlighet att utveckla sin förmåga att använda digital teknik. De ska även ges möjlighet att utveckla ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt till digital teknik, för att kunna se möjligheter och förstå risker samt kunna värdera information. (Lgr11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag). Vidare framgår av läroplanen att läraren ska organisera arbetet så att eleven får använda digitala verktyg på ett sätt som främjar kunskapsutveckling (Lgr11, 2.2 Kunskaper).

Av kursplanerna i flera ämnen framgår hur elever ska få kunskap om och använda digitala verktyg i årskurserna 1-3 (Lgr 11, 5.1 Bild, 5.5 Matematik, 5.9 Biologi, 5.10 Fysik, 5.11 Kemi, 5.12 Geografi, 5.13 Historia, 5.14 Religionskunskap, 5.15 Samhällskunskap, 5.18 Svenska, 5.19 Svenska som andraspråk och 5.21 Teknik) och i årskurserna 4-6 (Lgr 11, 5.1 Bild, 5.4 Idrott och hälsa, 5.5 Matematik, 5.8 Musik, 5.9 Biologi, 5.10 Fysik, 5.11 Kemi, 5.15 Samhällskunskap, 5.17 Slöjd, 5.18 Svenska, 5.19 Svenska som andraspråk och 5.21 Teknik).

Av kursplanerna i ämnena bild, samhällskunskap och svenska framgår exempelvis följande.

I ämnet bild ska eleverna genom undervisningen ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att skapa bilder med digitala och hantverksmässiga tekniker och verktyg samt med olika material. Av det centrala innehållet framgår bland annat för årskurserna 1-3 att undervisningen ska behandla fotografering och överföring av bilder med hjälp av datorprogram. För årskurserna 4-6 att undervisningen ska behandla fotografering och filmande samt redigering i datorprogram (Lgr11, 5.1 Bild).

I ämnet samhällskunskap framgår att undervisningen ska ge eleverna möjlighet att förstå digitaliseringens betydelse för samhällsutvecklingen och för den personliga integriteten. Av det centrala innehållet framgår bland annat för årskurserna 1-3 att undervisningen ska behandla hur man kan värdera och bearbeta källor och information, såväl med som utan digitala verktyg. För årskurserna 4-6 framgår att undervisningen ska behandla hur man agerar ansvarsfullt vid användning av digitala och andra medier utifrån sociala, etiska och rättsliga aspekter samt digitaliseringens betydelse för individen, till exempel ökade möjligheter till kommunikation och elektronisk handel (Lgr11, 5.15 Samhällskunskap).

I ämnet svenska framgår att eleverna ska ges möjligheter att kommunicera i digitala miljöer med interaktiva och föränderliga texter. Av det centrala innehållet framgår bland annat för årskurserna 1-3 att undervisningen ska behandla handstil och att skriva med digitala verktyg samt informationssökning i böcker, tidskrifter och på webbplatser för barn samt via sökmotorer på internet. För årskurserna 4-6 framgår att undervisningen ska behandla texter i digitala miljöer, till exempel texter med länkar och andra interaktiva funktioner samt hur man använder ordböcker och digitala verktyg för stavning och ordförståelse (Lgr11, 5.18 Svenska).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Stödföreningen för Solvikskolan inte uppfyller läroplanens krav när det gäller att ge eleverna i låg- och mellanstadiet möjlighet att utveckla sin förmåga att använda digital teknik. Av läroplanen framgår att digitala verktyg ska användas i utbildningen i grundskolans alla stadier. Av det centrala innehållet som gäller för årskurs 1-3 respektive 4-6 framgår att inslag av digitala verktyg ska ingå i elva ämnen. Av utredningen framgår att skolan inte använder digitala verktyg i lågstadiet. Av utredningen framgår vidare att skolan inte heller använder digitala verktyg i mellanstadiet. Visserligen ger lärarna exempel på att digitala verktyg använts i mellanstadiet, men dessa exempel överensstämmer inte med läroplanens intentioner att eleverna ska använda digitala verktyg i sitt lärande, som ett inslag i det löpande skolarbetet. Lärarna organiserar och genomför därmed inte arbetet i låg- och mellanstadiet så att eleverna får använda digitala verktyg på ett sätt som främjar kunskapsutvecklingen. Eleverna på låg- och mellanstadiet ges därmed inte förutsättningar att utveckla en digital kompetens.

Kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med lärare, elevhälsan och rektorn framgår att personal gör kränkingsanmälningar men att det finns olika toleransnivåer för när en anmälan till rektorn görs. Elevhälsan och rektorn berättar att skolan har försökt att skapa samsyn genom att hitta var gränsen går för när en anmälan ska göras, vilket varit svårt då det är svårt att definiera vad som är allvarligt nog. Under en lärarintervju berättar dock en lärare att hen inte vet vad anmälningar är bra för. Läraren framhåller att lösningar på kränkingsproblematik snarare finns i en process inom den elevgrupp där kränkningen förekommit. Ett sådant förfaringssätt kan, enligt läraren, reglera mera än en anmälan, då samtalet är det viktiga. Av intervjun med elevhälsan framgår att denna känner till den aktuella lärarens inställning och att den antar att den aktuella läraren lyckas väl med att hantera situationer som uppstår då hen är en skicklig lärare. Elevhälsan framhåller att en ny lärare behöver mer hjälp och anmäler mer frekvent. Även rektorn tar upp att det finns en risk för att vissa lärare inte anmäler kränkningar då vissa lärare anmäler tydligt färre händelser än andra lärare. Rektorn säger att ledningen kanske behöver ha extra tydliga samtal med dessa lärare.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att huvudmannen ansvarar för att personalen fullgör de skyldigheter som anges i skollagens kapitel om åtgärder mot kränkande behandling, när den handlar i tjänsten eller inom ramen för uppdraget (6 kap. 5 § skollagen).

Av skollagen följer vidare att en lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden (6 kap. 10 § skollagen).

Av förarbetena framgår att med kränkande behandling avses ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen kränker en elevs värdighet. För att säkerställa att bestämmelserna om skyldighet att utreda uppgifter om kränkande behandling och att vidta åtgärder blir tillräckligt effektiva behövs bestämmelser om anmälningsplikt för rektorer, lärare och övrig personal. Huvudmannen måste få kännedom om uppgifterna för att utredning ska kunna inledas och eventuella åtgärder vidtas. Lärare och annan personal ska ha anmälningsplikt till rektor (prop. 2009/10:165 s.331 f.).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Stödföreningen för Solvikskolan inte uppfyller skollagens krav på anmälningsskyldighet vid uppgifter om kränkande behandling. Av utredningen framgår att flertalet lärare visserligen anmäler uppgifter om kränkande behandling till rektorn. Av utredningen framgår dock även att det saknas samsyn bland lärarna om vilka uppgifter som ska anmälas och att det förekommer att lärare inte anmäler. Det framgår även att anmälningsskyldigheten ifrågasätts av såväl en lärare som elevhälsan, som ger uttryck för att en lärare som klarar att hantera kränkande situationer inte behöver anmäla. Enligt skollagen ska uppgifter om kränkande behandling anmälas till rektorn som i sin tur ska anmäla uppgifterna vidare till huvudmannen. Detta för att huvudmannen ska kunna ta sitt ansvar för verksamheten och vidta nödvändiga åtgärder för att förhindra fortsatta kränkningar.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Stödföreningen för Solvikskolans verksamhet vid Solvikskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller området undervisning utifrån läroplanen och området kränkande behandling. Det finns därför skäl att förelägga Stödföreningen för Solvikskolan att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Garanterad undervisningstid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har genomfört intervjuer med lärare och rektorn samt genomfört lektionsobservationer. Skolinspektionen har även tagit del av skolans timplan.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att den totala undervisningstiden för varje elev i grundskolan ska vara minst 6 890 timmar. Vidare framgår att regeringen får meddela föreskrifter om fördelning av undervisningstiden (timplan) (10 kap. 5 § skollagen). Timplan för grundskolan finns i bilaga 1 till skolförordningen (2011:185).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Tidiga stödinsatser

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har genomfört intervjuer med lärare, personal i elevhälsan och rektorn. Skolinspektionen har även tagit del av dokumentation kring tidiga stödinsatser.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska det göras en särskild bedömning av en elevs kunskapsutveckling i förskoleklassen, om det utifrån användning av ett nationellt kartläggningsmaterial finns en indikation på att eleven inte kommer att nå de kunskapskrav som ska uppnås i årskurs 1 och 3 i svenska, svenska som andraspråk eller matematik. Vidare framgår att det göras en särskild bedömning av en elevs kunskapsutveckling i lågstadiet i grundskolan om det utifrån användning av ett nationellt bedömningsstöd eller ett nationellt prov i svenska, svenska som andraspråk eller matematik, finns en indikation på att eleven inte kommer att nå de kunskapskrav för årskurs 1 eller 3 som ska uppnås. Om det efter en sådan bedömning kan befaras att eleven inte kommer att uppnå de kunskapskrav som anges där ska det skyndsamt planeras för extra anpassningar (5 §) eller göras en anmälan till rektorn om utredning om behov av särskilt stöd (7 §). Det behöver inte göras någon särskild bedömning om förutsättningarna i 5 eller 7 § redan är uppfyllda. Det ska i så fall skyndsamt planeras sådant stöd som anges i 5 § eller göras en anmälan till rektorn enligt 7 § (3 kap. 4 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har genomfört lektionsobservationer i samtliga årskurser samt intervjuer med elever, lärare, representanter för elevhälsan och rektorn.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska utbildningen vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet (1 kap. 5 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Stödföreningen för Solvikskolan brutit mot bestämmelserna när det gäller att undervisningen ska bedrivas utifrån vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Ärendet avslutas i denna del.

Trygghet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har genomfört lektionsobservationer samt intervjuer med elever, lärare, representanter för elevhälsan och rektorn. Skolinspektionen har även tagit del av dokumentation, till exempel skolans dokumenterade kvalitetsarbete.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet (5 kap. 3 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av undervisningsrådet Joakim Öberg.

Utredaren Lena Westerman Annerborn har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även utredarna Diana Inal och Hanna Kindén medverkat.